

Εισήγηση για την Υγεία και Ασφάλεια στους χώρους εργασίας

Το τραγικό δυστύχημα στην Βιολάντα όπου 5 εργαζόμενες έχασαν την ζωή τους την ώρα εργασίας τους, δεν αποτέλεσε κεραυνό εν αιθρία, αλλά ήταν το χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου. Το θέμα της Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων αποτελεί μείζον ζήτημα που έπρεπε να αποτελεί προτεραιότητα για την κυβέρνηση. Η Ελλάδα κατατάσσεται στις υψηλότερες θέσεις στην Ευρώπη σε θανατηφόρα εργατικά δυστυχήματα ανά 100.000 εργαζομένους.

Η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), υπολογίζει ότι στην Ελλάδα συμβαίνουν κάθε χρόνο 35.000 εργατικά ατυχήματα, ενώ από την Επιθεώρηση Εργασίας γνωστοποιούνται περί τα 120- 190 θανατηφόρα συμβάντα ετησίως. Πάνω από 2 εκατομμύρια εργατοημέρες χάνονται ετησίως στην Ελλάδα λόγω των εργατικών ατυχημάτων, τα οποία υπολογίζονται από το ΙΚΑ (42% των ασφαλισμένων) σε περίπου 16.000-17.000 τον χρόνο (με πάνω από τρεις ημέρες απουσίας για τον κάθε εργαζόμενο).

Η πλειοψηφία των ατυχημάτων και των συμβάντων δεν οφείλονται σε «απρόσεκτους εργαζομένους», αλλά σε αδυναμίες ελέγχου (είτε εντός της επιχείρησης, είτε στα πλαίσια της συγκεκριμένης θέσης εργασίας) που συνιστούν ευθύνη της ιεραρχίας. Η ΥΑΕ απαιτεί την καλλιέργεια κουλτούρας ασφαλείας σε εργοδότες και εργαζομένους. Το ζήτημα της ασφάλειας αφορά το σύνολο της διαδικασίας παραγωγής τεχνικών έργων, από την μελέτη μέχρι την υλοποίηση. Η παραγωγή φτηνών και κακής ποιότητας μελετών που συχνά καλύπτουν παρατυπίες οδηγεί σε χαμηλής ποιότητας και ανασφαλείς υποδομές.

Το ΤΕΕ οφείλει έστω και τώρα να αναδείξει το θέμα και να πάρει άμεσα πρωτοβουλίες.

1. Νομοθετικό Πλαίσιο

Το πρόβλημα είναι η εφαρμογή των νόμων και η λειτουργία των θεσμών. Σε αρκετές περιπτώσεις δεν έχουν δημιουργηθεί υποστηρικτικοί μηχανισμοί, δομές, διαδικασίες ενώ δεν υπάρχουν ή δεν λειτουργούν ελεγκτικοί μηχανισμοί.

Είναι μείζον ζήτημα η επιτάχυνση των διαδικασιών για την υλοποίηση των νόμων και τη λειτουργία των θεσμών, η δημιουργία σχετικών υποδομών, η έκδοση ερμηνευτικών εγκυκλίων, διατάξεων κλπ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι επαγγελματικές ασθένειες (Ε.Α.). Ο όρος Ε.Α. είχε πρώτη φορά εμφανιστεί στο Ν. 6298 του 1934. Από τότε με άλλους νόμους και διατάξεις έχουν γίνει πολλές φορές

συμπληρώσεις, επικαιροποιήσεις, εξειδικεύσεις κλπ, κλπ, όμως ακόμη μέχρι σήμερα οι υποδομές για τον εντοπισμό, την αναγνώριση, τη διάγνωση και την καταγραφή τους παραμένουν ανεπαρκέστες. Το αποτέλεσμα είναι ότι οι παθόντες καταφεύγουν στα δικαστήρια για να δικαιωθούν εφόσον η τυπική νομοθετικά προβλεπόμενη διαδικασία δεν λειτουργεί. Είναι σημαντικό ότι η Ελλάδα στην καταγραφή των επαγγελματικών ασθενειών για τα στατιστικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμφανίζει σχεδόν μηδέν επαγγελματικές ασθένειες σαν να πρόκειται για χώρα εργασιακού παράδεισου!

Πολλά ανάλογα παραδείγματα ελλείψεων μπορούν να αναφερθούν που εν τέλει καθιστούν τους νόμους ανενεργούς ή ελλιπείς. Ένα σχετικά πρόσφατο θέμα είναι ο Ν. 5239/25 με τον οποίο προβλέπεται οι παρατηρήσεις του Τεχνικού Ασφάλειας να καταγράφονται ηλεκτρονικά, να κοινοποιούνται σε Επιθεώρηση Εργασίας, ΕΥΑΕ, εργοδότη κλπ όμως εκκρεμεί η θεσμοθέτηση σχετικών διαδικασιών όπως η κατάρτιση αντίστοιχου λογισμικού για την πλήρη κατοχύρωση του θεσμού

2. Επιθεώρηση Εργασίας

Απαιτείται ενίσχυση της Επιθεώρησης Εργασίας η οποία είναι πλέον ανεξάρτητη αρχή (Ν.4808/21), δεν υπάγεται στο Υπουργείο Εργασίας και ουσιαστικά ελέγχεται από τη Βουλή. Ενίσχυση της Επιθεώρησης Εργασίας σημαίνει στελέχωση με περισσότερο επιστημονικό προσωπικό, εξασφάλιση υλικοτεχνικής υποδομής, δημιουργία ηλεκτρονικής βάσεων δεδομένων για τη διευκόλυνση λειτουργίας των θεσμών κλπ

3. Τεχνικός Ασφάλειας

Λόγω της σοβαρότητας του ρόλου του ΤΑ, της εξ αντικειμένου εμπλοκής του με ατυχήματα, δικαστήρια κλπ θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την ενίσχυση του θεσμού του ΤΑ του οποίου όμως ο ρόλος πρέπει να παραμείνει συμβουλευτικός.

Σε κάθε περίπτωση οι τεχνικοί ασφαλείας θα πρέπει να μην εξαρτώνται οικονομικά από τον εργοδότη, αλλά να πληρώνονται από ειδικό ταμείο το οποίο θα χρηματοδοτούν οι επιχειρήσεις ανάλογα με την επικινδυνότητά τους

4. Εργασιακοί χώροι Α' βαθμού επικινδυνότητας

Στη λογική αύξησης των διαδικασιών ελέγχου, ως παράγοντες ασφάλειας, θα πρέπει να διερευνηθεί και η πιστοποίηση των επιχειρήσεων Α' βαθμού επικινδυνότητας όπως η χημική βιομηχανία, τα μεταλλεία, τα μεγάλα τεχνικά έργα κλπ με το πρότυπο 45001 (το οποίο σήμερα είναι προαιρετικό) πάντα βέβαια με τις επιφυλάξεις και προϋποθέσεις των αναφερόμενων για τον ΤΑ.

5. Εργοτάξια κατασκευής κτιριακών έργων και έργων υποδομής

Συνεχής έλεγχος κανόνων ασφαλείας στα Εργοτάξια με αδιαπραγμάτευτους κανόνες. Τήρηση στα εργοτάξια βιβλίων ασφαλείας και υγείας καθώς και των απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας - Τήρηση Μητρώου Κατασκευαστών ιδιωτικών έργων για την ορθολογική οργάνωση του κατασκευαστικού κλάδου

6. Γνωστοποίηση εργασιών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4442/2016 (ΦΕΚ Α' 230/2016), όπως ισχύει, η άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων υπό καθεστώς γνωστοποίησης πραγματοποιείται χωρίς προηγούμενη διοικητική άδεια, υπό την προϋπόθεση τήρησης του συνόλου των προβλεπόμενων όρων της κείμενης νομοθεσίας. Η καταχώριση γνωστοποίησης στο πληροφοριακό σύστημα Open Business δεν υποκαθιστά ούτε αναιρεί την εφαρμογή των πολεοδομικών διατάξεων, ούτε παράγει τεκμήριο πολεοδομικής νομιμότητας. Η Υπηρεσία Δόμησης διατηρεί ακέραιη αρμοδιότητα ελέγχου των υποβαλλομένων γνωστοποιήσεων επί θεμάτων πολεοδομικής νομιμότητας και χρήσεων γης, ανεξαρτήτως της αρμοδιότητας άλλων καθ' ύλην υπηρεσιών ως προς τις γνωστοποιήσεις αυτές.

7. Εκπαίδευση

Μέτρα πρέπει να ληφθούν και στην κατεύθυνση της εκπαίδευσης. Απαιτείται σχεδιασμός και προσανατολισμός συγκεκριμένων σχολών ή τμημάτων στο επιστημονικό αντικείμενο της Υ κ Α ,το οποίο εκτός των άλλων θα διασφαλίζει και το δέσιμο της εκπαίδευσης με την παραγωγική διαδικασία. Παράλληλα εισαγωγή μαθήματος Υ κ Α σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης για ευαισθητοποίηση και δημιουργία κουλτούρας ασφαλείας γενικά στη ζωή μας ανεξαρτήτως επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης.

8. Ταμείο Ασφάλισης Επαγγελματικού Κινδύνου

Η δημιουργία Ταμείου Ασφάλισης Επαγγελματικού Κινδύνου, είναι ένα αίτημα που έχει διατυπωθεί πολλά χρόνια πριν. Το ασφάλιστρο σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική καταβάλλεται από τον εργοδότη ανάλογα με τη κατηγορία της επιχείρησης, το εργασιακό περιβάλλον, το δείκτη επαγγελματικής νοσηρότητας και άλλα για την κάλυψη των επαγγελματικών ασθενειών και εργατικών ατυχημάτων (νοσηλεία, σύνταξη κλπ) ενώ παράλληλα συμβάλει στη μείωση της οικονομικής επιβάρυνσης των ασφαλιστικών ταμείων και στη βιωσιμότητα τους.

9. ΕΞΥΠΠ (Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης)

Θεσμικά οι ΕΞΥΠΠ πρέπει να διαθέτουν επιστημονικούς υπευθύνους, όργανα μετρήσεων, τεχνογνωσία ,να συντάσσουν μελέτες, πρωτόκολλα, κανονισμούς, να επιλέγουν και προτείνουν τα Μέσα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) ,να επιθεωρούν

τους χώρους εργασίας, να διαθέτουν υποδομές και καταρτισμένο προσωπικό . Θα πρέπει να λειτουργήσουν οι αρμόδιοι φορείς ελέγχου για τη σωστή λειτουργία των ΕΞΥΠΠ.

Δέσμη προτάσεων:

1. Ουσιαστική ενίσχυση της Επιθεώρησης Εργασίας, της Επιθεώρησης Μεταλλείων, των Ελεγκτικών Υπηρεσιών της Πυροσβεστικής και κάθε Ελεγκτικού φορέα που συνδέεται με την ΥΑΕ.
2. Σε συνέχεια της εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου περί γνωστοποίησης λειτουργίας Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος (ΚΥΕ) και της υποχρέωσης διενέργειας δειγματοληπτικών ελέγχων **βάσει ανάλυσης κινδύνου**, κρίνεται αναγκαίος ο καθορισμός ενιαίου διοικητικού πλαισίου ελέγχων με σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των υπηρεσιών.
3. Υποχρεωτικός , συστηματικός και περιοδικός έλεγχος των γνωστοποιήσεων που υποβάλλονται για τα καταστήματα, χώρους συνάθροισης κοινού, θέατρα, κινηματογράφους κλπ κατά την αδειοδότηση και τουλάχιστον ανά τριετία , από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς , που θα κατονομάζονται με σαφήνεια από την νομοθεσία και θα στελεχώνονται επαρκώς.
4. Έλεγχος από τους αρμόδιους φορείς για τη σωστή λειτουργία των ΕΞΥΠΠ.
5. Υποχρεωτικά ετήσια Σεμινάρια ουσιαστικής επιμόρφωσης για την ΥΑΕ όλων των εργαζομένων σε όλες τις μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.
6. Υποχρεωτική συγκρότηση επιτροπών ΥΑΕ σε όλες τις επιχειρήσεις με περισσότερους από 10 εργαζόμενους, με ουσιαστικές αρμοδιότητες και αυξημένη ισχύ παρέμβασης.
7. Εισαγωγή υποχρεωτικού μαθήματος Υγείας και Ασφάλειας στις Πολυτεχνικές Σχολές σε όλες τις ειδικότητες. Διαρκής επιμόρφωση μηχανικών και εργοδηγών σε όλες τις επιχειρήσεις.
8. Αναγνώριση, διάγνωση και καταγραφή των επαγγελματικών ασθενειών.
9. Τήρηση των ελαχίστων προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας –Πυροπροστασία και σήμανση χώρων εργασίας – Παροχή μέσων ατομικής προστασίας.
10. Δημιουργία μητρώου κατασκευαστών ιδιωτικών έργων.

Στόχος πρέπει να είναι η Εφαρμογή της γενικής αρχής της πρόληψης με την αποφυγή των κινδύνων, αξιολόγηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν, περιορισμό των κινδύνων στην πηγή τους, ο προγραμματισμός των μέτρων πρόληψης, η προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, η προσαρμογή στην τεχνική εξέλιξη και στην πρόοδο και η παροχή των καταλλήλων οδηγιών στους εργαζόμενους.

Πάνω από όλα είναι ότι η ανθρώπινη ζωή είναι ανεκτίμητη και δεν υπόκειται σε κανένα έλεγχο κόστους – οφέλους . Η ασφάλεια έχει κόστος που όμως είναι η καλύτερη επένδυση συγκρινόμενο με το κόστος της ανασφάλειας, είτε πρόκειται για ατύχημα , είτε για επαγγελματική ασθένεια, είτε για υλικές ζημιές, είτε για τη φήμη της επιχείρησης κλπ.

Η κυβέρνηση οφείλει να σταματήσει το καθεστώς αδειοδότησης και λειτουργίας χωρίς κανέναν έλεγχο και να ενισχύσει τους ελεγκτικούς μηχανισμούς με την απαραίτητη στελέχωση τους .

Το ΤΕΕ οφείλει ξεκάθαρα να αναλάβει κάθε πρωτοβουλία που θα ενισχύσει και θα θωρακίσει την ασφάλεια και την υγιεινή στους χώρους εργασίας

